

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ. ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА. ІСТОРІЯ ОСВІТИ

УДК 373.3/.5.014.6(4/9)

DOI: 10.37026/2520-6427-2024-118-2-3-10

Вадим ЛУНЯЧЕК,

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри викладання профільних дисциплін
навчально-наукового інституту міжнародної освіти
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна,
м. Харків, Україна
ORCID: 0000-0002-4412-7068
e-mail: luniachek@karazin.ua*

Ліна ІГНАТЕНКО,

*старший викладач кафедри права,
національної безпеки та європейської інтеграції
навчально-наукового інституту
«Інститут державного управління»
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна,
м. Харків, Україна
ORCID: 0000-0002-1628-1244
e-mail: linaign8@gmail.com*

ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА АВСТРАЛІЇ

Анотація. Удосконалення національних систем оцінювання навчальних досягнень учнів є нині провідним напрямом у глобалізації освіти. Друга половина ХХ – початок ХХІ століть характеризуються суттєвою увагою до відповідної проблематики. Це стимулює розвиток теорії педагогічного оцінювання як складника теорії якості освіти. Зміни в системі освіти України, що почалися після вступу в дію Закону України «Про освіту», та з початком реалізації Концепції Нової української школи стимулювали вдосконалення національної системи оцінювання навчальних досягнень учнів закладів загальної середньої освіти й спонукали заклади освіти до розробки авторських систем

оцінювання, в яких провідну роль відведено формульованому оцінюванню. Означені процеси значною мірою спираються на досягнення національних систем провідних країн світу, що й актуалізує вивчення їхнього досвіду. Використання наведених у роботі матеріалів покликане сприяти професійному розвитку вчителів і керівників освіти у сфері педагогічного оцінювання як необхідної умови поліпшення якості освітніх послуг для населення України.

Ключові слова: індивідуальна освітня траєкторія, освітні вимірювання, оцінювання навчальних досягнень учнів, система загальної середньої освіти, формульоване оцінювання, якість освіти.

Vadym LUNIACHEK,

*Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor of the Department of
Specialised Disciplines of
the Educational and Research Institute
of International Education V. N. Karazin
Kharkiv National University,
Kharkiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-4412-7068
e-mail: luniachek@karazin.ua*

*Продовження. Початок у № 1 (117) за 2024 р.

Lina IGNATENKO,
*Senior Lecturer,
 Chair of Law, National Defense
 and European Integration,
 V. N. Karazin Kharkiv National University,
 Kharkiv, Ukraine
 ORCID:0000-0002-1628-1244
 e-mail: linaign8@gmail.com*

ASSESSMENT OF STUDENTS' LEARNING ACHIEVEMENTS IN SECONDARY EDUCATION IN THE UK AND AUSTRALIA

Abstract. *The improvement of national systems for the assessment of students' learning outcomes is one of the leading trends in the globalisation of education today. The second half of the twentieth century and the beginning of the twenty-first century have been characterised by considerable attention to this issue. This has stimulated the development of the theory of educational assessment as a component of the theory of educational quality. Changes in the educational system of Ukraine, which began after the entry into force of the Law of Ukraine «On Education» and with the beginning of the implementation of the concept of the New Ukrainian School, stimulated the improvement of the national system of assessment of students' learning achievements in general secondary education and encouraged educational institutions to develop their own assessment systems. Formative assessment plays a leading role in these systems. At the same time, these processes are largely based on the achievements of the national systems of the world's leading countries, which makes it important to study their experiences. This paper focuses on the systems for assessing student learning in general secondary education in the UK and Australia, countries that have created a strong scientific and theoretical basis for this process and developed effective management mechanisms for its implementation. Studying the experience of these countries is useful for the pedagogical community of Ukraine, as it can help improve the quality of educational services for consumers. Special attention is paid to formative assessment tools, which make it possible to track the individual progress of each student and motivate them to further achievements. The use of the materials presented in this paper will contribute to the professional development of teachers and educational managers in the field of pedagogical assessment as a prerequisite for improving the quality of educational services for the population of Ukraine.*

Key words: *individual educational trajectory, educational measurements, assessment of students' learning achievements, general secondary education system, formative assessment, quality of education.*

Постановка проблеми. Створення ефективної системи оцінювання якості навчальних досягнень учнів є однією з ключових проблем у розвитку національних систем освіти й кожного закладу освіти окремо. Документи Державної служби якості України, зокрема Порядок проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти, систему

оцінювання результатів навчання учнів визначає як окремий напрям (Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти, 2019). У закладах загальної середньої освіти України активно впроваджується формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів, що є результатом глобальних процесів, які відбуваються сьогодні у провідних країнах світу. Формувальне оцінювання розглядається авторами Концепції Нової української школи як одна з необхідних умов поліпшення якості загальної середньої освіти.

Система оцінювання навчальних досягнень учнів в Україні у процесі свого розвитку активно використовує зарубіжний досвід, передусім – напрацювання національних систем провідних країн світу щодо процесів і процедур у здійсненні оцінювання навчальних досягнень учнів. Розвиток теорії педагогічного оцінювання та теорії якості освіти в цих країнах дозволяє активно використовувати їхній досвід для вдосконалення системи освіти України. Серед країн, що є лідерами в означеному напрямі, – Велика Британія та Австралія, досвід яких представлено нижче.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Проведений нами в процесі підготовки цього дослідження аналіз вітчизняних наукових джерел свідчить, що представлена проблематика нині на часі, хоча й потребує додаткового висвітлення та популяризації як для використання науковцями, так і широким педагогічним загалом. У цьому контексті слід виокремити роботу О. Лютко та В. Зилья, які висвітлюють загальнофілософські основи оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в Україні в контексті компетентного підходу, а також обґрунтовують необхідність використання формувального оцінювання на будь-якому рівні освіти як умови успішного реформування освіти в Україні (Лютко, Зилья, 2021). Логічним підкріпленням цього напрямку є робота О. Івасів, яка розглядає питання моделювання в оцінюванні проєктної діяльності учнів. Зокрема, авторка аналізує теоретичні здобутки з проблем моделювання як інструменту візуалізації процесу експертного оцінювання (Івасів, 2020).

Питання запровадження формувального оцінювання в контексті багатомовної освіти аналізують Н. Богданець-Білоskalенко та О. Фідкевич. Вони наголошують на складнощач запровадження формувального оцінювання в школах України, що пов'язані з необхідністю зміни наявних стереотипів у підходах до оцінювання, осмислення місця й ролі формувальної

оцінки в процесі контролю навчальних досягнень учнів, її особистісної спрямованості та розробки ефективних прийомів реалізації формуального оцінювання, що активізують самостійну діяльність учнів, підвищують їхню мотивацію до навчання (Богданець-Білокаленко, Фідкевич, 2022).

Проблематику формуального оцінювання як освітній тренд розглядають О. Гулай і А. Шемет. Акцент у своїй роботі вони роблять на співвідношенні формуального й підсумкового оцінювання, а також на ролі викладача в цьому процесі (Гулай, Шемет, 2023). Оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти в системі освітнього процесу нової української школи висвітлює В. Вітюк. Автор аналізує основні поняття, що стосуються оцінювання навчальних досягнень учнів, види оцінювання та інші актуальні аспекти створення системи оцінювання в межах реалізації Концепції Нової української школи (Вітюк, 2023). У науковій літературі представлені також роботи щодо впровадження формуального оцінювання в процесі викладання окремих предметів, скажімо, робота Л. Михайленко щодо впровадження формуального оцінювання на уроках математики (Михайленко, 2022). У цьому ж контексті варто виокремити роботу А. Кучерук, Л. Башманівської, Н. Шурхно стосовно лінгводидактичного оцінювання навчальних досягнень учнів в ліцеях (Кучерук, Башманівська, Шурхно, 2023). Серед робіт присвячених проблематиці електронного оцінювання й оцінювання в умовах дистанційного навчання слід назвати наукові розвідки О. Радкевича (2023) та С. Головка, Ю. Жука, С. Науменко (2023).

Окремі питання щодо функціонування зарубіжних систем оцінювання відображені також у наших попередніх роботах, присвячених функціонуванню національних освітніх систем США, Фінляндії, КНР та інших країн світу (Лунячек, 2013; Лунячек, 2014; Лунячек, 2017).

Метою дослідження є опрацювання зарубіжних наукових джерел та практичного досвіду, що

складають підґрунтя систем оцінювання, які реалізовані в закладах загальної середньої освіти Великої Британії та Австралії.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі підготовки представленої роботи нами було проаналізовано значну кількість зарубіжних матеріалів з тематики дослідження. Інформація була отримана переважно з наукових джерел, що не були перекладені в Україні.

Оцінювання учнів шкіл у **Великій Британії** має свою специфіку залежно від регіону (Північна Ірландія, Англія та Уельс, Шотландія). Підходи до оцінювання у Великій Британії насамперед спрямовані на інформування учнів про їхній прогрес, щоб надати змогу поліпшити власну успішність. Роль учителя полягає у створенні умов, що дозволяють учням продемонструвати позитивну динаміку у власному темпі.

В Англії у 2017 році розпочалася масштабна реформа освіти, в межах якої змінилася система оцінювання. Метою реформи було осучаснення системи освіти з урахуванням знань та навичок, які необхідні для досягнення успіху у XXI столітті. Нові навчальні програми охоплюють більш складний зміст і розроблені відповідно до стандартів високоефективних освітніх систем в інших країнах світу. Щодо шкали оцінювання, то вона складається з балів (від 9 до 1), що дозволяє більш диференційовано підходити до визначення рівня знань та навичок, ніж це було попередньо, коли оцінки відповідали літерам. Оцінка 9 є найвищою оцінкою і виставляється меншій кількості учнів, ніж «стара» оцінка A*, відповідно оцінки від 4 до 6 вважаються добрим результатом. Нова шкала оцінювання не є прямим еквівалентом старій шкалі оцінювання від A* до G. У 2017 році лише англійська мова, англійська література та математика оцінювалися в балах. Решта предметів поступово переходила на нову систему і вже з літа 2020 року всі предмети оцінюються цифрами (див. табл. 1) (Department for Education. GCSE, 2024).

Таблиця 1

Порівняльна таблиця систем оцінювання в Англії до та після реформи 2017 року

Бали	Літерне позначення	Тлумачення
9, 8, 7	A* та A	дуже добре або добре
6, 5, 4	B та C	достатній рівень
3, 2, 1	D, E, F, G	слабкий рівень
U	Ungraded (без оцінки)	не зараховано

Отже, оцінки в Північній Ірландії варіюються від A* до G, де A* – це найвища оцінка, яку можна отримати, а G – відповідно найнижча. Наявні тут також оцінка C*, що виставляється за відмінний результат, й

оцінка C – за стандартний результат.

В Уельсі використовується шкала оцінювання від A* до G разом з оцінкою U, що означає «не зараховано» (див. табл. 2).

Таблиця 2

Порівняльна таблиця систем оцінювання в Англії, Північній Ірландії, Уельсі

Англія	Північна Ірландія	Уельс
9	A*	A*
8	A	A
7	A	A

6	B	B
5	C*	B-C
4	C	C
3	D-E	D-E
2	E-F	E-F
1	F-G	F-G
U		U

Щодо Шотландії, то тут система оцінювання менш диференційована і складається з літер від *A* до *D*, кожній з яких відповідає певний відсоток успішно засвоєного матеріалу або правильно виконаних завдань. Наприклад, для того, щоб отримати оцінку *A*, необхідно успішно виконати від 70 до 100 відсотків завдань, а оцінки *B* або *C* – відповідно 60-69 та 50-59 відсотків завдань. Найнижчим достатнім балом вважається *D*, що відповідає мінімум 40 відсоткам успішно засвоєного матеріалу. Оцінка нижче 40 відсотків вважається незадовільною (NUFFIC, 2024).

Розглядаючи розвиток системи оцінювання у Великій Британії, слід звернути увагу на документ «England: implementing formative assessment in a high stakes environment» (2024), де представлено огляд освітніх реформ, проведених у Великій Британії з кінця XX ст., зокрема після прийняття у 1988 році Закону щодо реформи освіти (ERA). У цьому нормативно-правовому акті зазначається, що учні повинні складати тести у віці 7, 11, 14 і 16 років, оцінюючи досягнення стосовно вимог курікулуму. Водночас окремі положення формувального оцінювання розвивалися у Великій Британії і до прийняття зазначеного Закону. Так, ще у 1987 році було заявлено, що національне оцінювання поєднуватиме судження вчителів щодо навчальних досягнень учнів та зовнішнє оцінювання. Цими питаннями опікувалася спеціальна національна цільова група з оцінювання (NCTGAT). У той період було зроблено висновок, що оцінки вчителів носили більше підсумковий, ніж формувальний характер. Однією з важливих проблем було узгодження результатів оцінювання, що проводять вчителі, та зовнішнього оцінювання. Органами управління освітою Великої Британії було реалізовано низку заходів щодо впровадження формувального оцінювання в освітній процес. До того ж було проведено низку експериментальних досліджень, які довели ефективність формувального оцінювання.

На початку 1990-х років дослідниками, завдяки фінансуванню Nuffield Foundation, було сформовано групу з реформування оцінювання (ARG). Наголосимо, що проєкт *The King's-Medway-Oxfordshire Formative Assessment Project* (KMOFAP) було розпочато у 1999 р. Завдяки йому вчителів ознайолювали із дослідженням формувального оцінювання (серія з трьох одноденних семінарів) та заохочували використовувати ці інновації у своїй роботі.

Отож зазначене вище доводить відмінність від процедури запровадження формувального оцінювання в Україні, де було спочатку декларативно оголошено про перехід до впровадження формувального оцінювання в межах реалізації Концепції Нової української школи, а вже після цього відбувалися певні заходи

щодо підвищення кваліфікації вчителів у цій сфері. Наш практичний досвід у спілкуванні з учителями в межах проєкту «Professional Development» свідчить, що значна їх кількість має суттєві труднощі стосовно впровадження цього виду оцінювання (Professional Development, 2024). Це вкотре доводить необхідність еволюційної підготовки вчителя до впровадження реформ, зокрема і в сфері оцінювання. Наголосимо також, що специфікою системи освіти Великої Британії є регулярне доведення до відома вчителів результатів досліджень щодо впровадження процедур формувального оцінювання.

Важливу роль в удосконаленні системи оцінювання учнів у Великій Британії відіграв проєкт *Assessment for Learning* (AfL). Його ключовий аспект – надання вчителям можливості доступу до матеріалів із формувального оцінювання, що суттєво впливає на якість їхньої роботи. Слід наголосити, що значною частиною досвіду Великої Британії є те, що над щоденним упровадженням методів формувального оцінювання в практику роботи в класі, з учителями шкіл працюють дослідники цього процесу із профільних педагогічних коледжів. Зокрема, дослідники мають безпосередній зворотний зв'язок щодо впровадження результатів своїх досліджень. Звернемо також увагу на ще один документ, який стосується покращення діяльності шкіл у Лондоні у глобальній перспективі. Деякі його аспекти стосуються удосконалення системи оцінювання навчальних досягнень учнів (*School improvement in London: a global perspective*).

Формувальне оцінювання в школах Великої Британії визнається ключовим елементом освітнього процесу, спрямованим на підтримку розвитку учнів, виявлення їхніх сильних та слабких сторін, а також покращення загального навчання і викладання (*Assessment for Children's Learning: A new future for primary education*, 2022).

Зважаючи на викладене вище, зауважимо, що формувальне оцінювання у Великій Британії базується на таких основних *принципах*:

1. *Системності й контекстності*. Формувальне оцінювання є системним та вбудованим в освітній процес, зокрема вчителі регулярно збирають інформацію про відповіді учнів на різні види завдань та використовують цю інформацію для подальшого вдосконалення освітнього процесу.

2. *Доцільності використання засобів та підходів до оцінювання*. Використання різноманітних засобів оцінювання, як-от тестування, проєкти, портфоліо та спостереження за роботою учнів, є надзвичайно поширеним. Це дає вчителям змогу отримувати всебічну картину процесу навчання та виявляти індивідуальні

потреби учнів.

3. *Залучення учнів до процесу оцінювання.* Формувальне оцінювання відзначається активною участю учнів в освітньому процесі. Застосування підходів, що стимулюють самостійність та рефлексію, допомагає учням брати більш активну участь у процесі навчання в межах власної індивідуальної траєкторії розвитку.

4. *Зворотного зв'язку та персоналізації.* Формувальне оцінювання у Великій Британії надає можливість негайного зворотного зв'язку. Вчителі надають конструктивні коментарі, які допомагають учням розуміти їхні помилки та знаходити шляхи для самовдосконалення. Оцінки персоналізуються відповідно до індивідуальних потреб кожного учня.

5. *Застосування технологій.* Сучасні технології використовуються для полегшення процесу формувального оцінювання. Електронні платформи, онлайн-інструменти та програми допомагають учителям ефективно збирати, аналізувати та використовувати дані.

6. *Професійного розвитку вчителів.* Учителі у Великій Британії у ході професійного розвитку активно залучаються до оновлення знань щодо методик формувального оцінювання відповідно до найновіших досліджень та передових педагогічних підходів, що реально дозволяє втілювати результати наукових досліджень у практику в найкоротші терміни.

Отже, формувальне оцінювання в школах Великої

Британії є не лише інструментом вимірювання успішності, а й неодмінною важливою частиною стратегії підтримки розвитку учнів, стимулюючи їхні досягнення та особистісне зростання.

Оцінювання навчальних досягнень учнів в **Австралії** активно регламентується органами управління освітою цієї країни. Зокрема, на вебсайті міністерства освіти Австралії оприлюднено національну програму оцінювання, яка є фундаментальним документом й ґрунтовно висвітлює особливості цього процесу в країні (National Assessment Program, 2024).

Проблеми оцінювання в австралійських школах, відповідні підходи та тенденції ґрунтовно розглянуто в дослідженні Дж. Джой Каммінг та Грем С. Максвелла. Ця робота не належить до найновіших розвідок, проте вона дає змогу зрозуміти історію становлення сучасної системи оцінювання в Австралії, яка тривалий час обіймає провідні позиції за індексом освіти. Автори дослідження наголошують, що, незважаючи на значні територіальні відмінності, обумовлені географічними, історичними й економічними факторами, та певну автономію освітніх округів, освітня система Австралії тяжіє до стандартизації, зокрема і в царині оцінювання (Assessment in Australian schools: Current practice and trends, 2004).

Нижче наведемо узагальнену шкалу оцінювання в держаних середніх школах Австралії (див. табл. 3).

Таблиця 3

Узагальнена шкала оцінювання в держаних середніх школах Австралії (<https://www.australiaeducation.info/Education-System/Grading-System.html>)

Оцінка	Відсотки
A (Excellent/Відмінно)	85 та вище
B (Good/Добре)	70-84
C (Satisfactory/Задовільно)	51-69
D (Limited/Обмежено)	31-50
E (Very Low/Дуже низький рівень)	26-30
F (Failed/Незараховано) or UG (Un-Graded/Неможливо оцінити)	25 і нижче

Як бачимо, кожній оцінці відповідають певні дескриптори, які батьки можуть побачити у звітах про успішність навчання своїх дітей, наприклад: *A* = учень демонструє видатні досягнення з дисципліни; *B* = учень демонструє високі досягнення з дисципліни; *C* = учень демонструє хороші досягнення з дисципліни; *D* = учень демонструє обмежені досягнення з дисципліни; *E* = учень демонструє обмежені досягнення з дисципліни. Такі відомості батьки отримують двічі на рік й можуть ознайомитися з ними на відповідних вебсайтах.

Зазначимо, що у 2011 р. групою авторів (Paulo Santiago, Graham Donaldson, Joan Herman and Claire Shewbridge) було підготовлено звіт OECD (Reviews of Evaluation and Assessment in Education Australia) щодо системи оцінювання навчальних досягнень учнів і студентів в Австралії, де наведено відповідний аналіз (Santiago, Donaldson, Herman, Shewbridge, 2011).

Наразі головною тенденцією розвитку системи оцінювання в Австралії є запровадження практик оцінювання, що відображають успішність учнів

у багатьох вимірах, сприяючи освітньому розвитку учнів та їхньому подальшому навчанню (Assessment in Australian schools: Current practice and trends, 2004). Ще 20 років тому це передусім стосувалося наукових досліджень та освітнього дискурсу, однак поступово ці практики почали відображатися в державних програмах щодо реформування шкільної освіти, а отже, і в освітній практиці. У грудні 2019 року було оприлюднено Освітню Декларацію Alice Springs (Mparntwe) Education Declaration, підписану міністрами освіти всіх територій Австралії, де зазначалося, що система шкільного оцінювання потребує вдосконалення та в майбутньому повинна бути спрямована на досягнення таких цілей:

- оцінювання заради навчання, спрямоване на вдосконалення процесу викладання;
- оцінювання як навчання, що надає учням можливості рефлексувати та відслідковувати власний прогрес із метою формування подальших навчальних цілей;
- оцінювання навчання, покликане допомогти

вчителям, освітнім діячам, батькам, громаді, науковцям та управлінцям порівняти відомості про навчальні досягнення учнів із заздалегідь визначеними цілями та стандартами й завдяки цьому стимулювати покращення системи шкільної освіти як такої (Alice Springs (Mparntwe) Education Declaration by the Council of Australian Governments Education Council, 2019).

Слід також звернути увагу на матеріали, представлені на сайті «Federation University» (Австралія). Хоча вони насамперед стосуються вищої школи, але представлені там рекомендації щодо застосування форм оцінювання (діагностичного, формувального, підсумкового, формального й неформального) є надзвичайно корисними й можуть бути використані у практиці роботи українських закладів ЗСО (Federation University, 2024).

Наголосимо, що формувальне оцінювання в Австралії є ключовим елементом освітнього процесу, який спрямований на стимулювання навчання й розвиток учнів. Означений підхід дозволяє не лише вимірювати знання, а й урахувати індивідуальність та потреби кожного учня.

У зв'язку з цим формувальне оцінювання в Австралії базується на таких основних принципах:

1. *Засобів та методів оцінювання.* Формувальне оцінювання в Австралії базується на різноманітних методах та інструментах. Вчителі використовують портфоліо, проекти, тестування, спостереження та інші засоби для збору даних щодо прогресу учнів.

2. *Контекстуалізації й персоналізації.* Оцінювання враховує контекст навчання та особливості кожного учня, зокрема вчителі стежать за їхніми індивідуальними потребами та можливостями, адаптуючи методи оцінювання для максимального врахування особистих характеристик.

3. *Зворотного зв'язку та співпраці.* Формувальне оцінювання надає зворотний зв'язок не тільки вчителям, а й учням та їхнім батькам. Залучення всіх стейкхолдерів сприяє взаємодії та спільній відповідальності за навчання.

4. *Розвитку критичного мислення й креативності.* Формувальне оцінювання акцентує увагу на розвитку критичного мислення та креативності, зокрема завдання та проєкти спрямовані на стимулювання учнівської ініціативи та творчості.

5. *Використання технологій.* Сучасні технології використовуються для підтримки формувального оцінювання. Електронні платформи та онлайн-інструменти допомагають збирати, аналізувати та візуалізувати дані для кращого розуміння прогресу учнів.

6. *Стратегії управління класом.* Формувальне оцінювання використовується для ефективного управління класом. Вчителі взаємодіють з учнями, аби розробляти індивідуальні плани та стратегії для досягнення найкращих результатів.

Отже, формувальне оцінювання в Австралії є динамічним та гнучким інструментом, що спрямований на розвиток учнівських навичок та підготовку їх до викликів сучасного світу.

Висновки. Зважаючи на викладене в дослідженні, можемо зробити такі висновки:

1. Досвід удосконалення систем оцінювання

навчальних досягнень учнів у Великій Британії та Австралії свідчить про значну увагу до забезпечення наукового супроводження цього процесу. Вчителі шкіль беруть у цьому процесі активну участь. Означене є важливим мотиватором для проведення аналогічних дій у системі освіти України, а отже, потребує перегляду не тільки планів наукових досліджень у сфері освіти, а також і програм підготовки майбутніх учителів у педагогічних закладах вищої освіти.

2. Важливим аспектом професійного розвитку вчителя щодо оволодіння сучасними підходами до оцінювання є включення до складу програм підвищення кваліфікації результатів компаративістських досліджень. У зв'язку з цим важливим є проведення паралелей між вітчизняною і зарубіжною системами оцінювання, особливо з країнами-лідерами міжнародних порівняльних досліджень якості освіти.

3. Слід наголосити на необхідності активного проведення науково-комунікативних заходів із залученням не лише науковців, а й учителів-практиків щодо вдосконалення системи навчальних досягнень учнів в Україні як на загальнодержавному, так і регіональному рівнях, що сприятиме приверненню уваги до цього питання й обговоренню передових практик.

4. Окремої уваги заслуговують питання вивчення досвіду органів управління освітою Великої Британії та Австралії щодо організації управління процесами вдосконалення оцінювання навчальних досягнень учнів, підходів, управлінських рішень, структуризації інформації на відповідних вебсайтах тощо.

5. У процесі вдосконалення підходів до оцінювання навчальних досягнень учнів в Україні варто взяти до уваги принципи формувального оцінювання, що є підґрунтям освітніх реформ у Великій Британії й Австралії, зокрема ті, що стосуються використання певних методик та інструментів, сучасних цифрових технологій тощо.

Перспективи подальших досліджень плануємо присвятити аналізу підходів у провідних країнах Східної та Південно-Східної Азії, які не висвітлювалися нами у цій та попередніх наших роботах з означеної тематики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти: наказ МОН України від 09.01.2019 № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19#Text> (дата звернення: 15.02.2024).

Лютко, О., Зиль, В. (2021). Філософія оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в контексті компетентнісного підходу. *Нова педагогічна думка*. № 3 (107). С. 31–36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2021_3_8 (дата звернення: 20.02.2024).

Івасів, О. (2020). Модель експертного оцінювання проєктної діяльності у закладі загальної середньої освіти. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка»*. Вип. 10 (19). URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-10\(19\)-12](https://doi.org/10.33296/2707-0255-10(19)-12) (дата звернення: 22.02.2024).

Богданець-Білоskalенко, Н., Фідкевич, О. (2022). Формувальне оцінювання у контексті багатомовної

- освіти. *Український педагогічний журнал*. № 1. С. 30–39. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-1-30-39> (дата звернення: 05.02.2024).
- Hulai, O., Shemet, V. (2023). Formative assessment as a modern educational trend. *Actual Problems in the System of Education: General Secondary Education Institution – Pre-University Training – Higher Education Institution*. № 3. Pp. 251–257. URL: <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.17703> (Accessed: 07.02.2024).
- Вітюк, В. (2023). Оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти в системі освітнього процесу нової української школи. *Acta Paedagogica Volyniensis*. № 1. С. 59–69. URL: <https://doi.org/10.32782/apv/2023.1.9> (дата звернення: 11.02.2024).
- Михайленко, Л. (2022). Сучасні підходи до впровадження формуального оцінювання на уроках математики. *Фізико-математична освіта*. Т. 37. № 5. С. 43–49. URL: <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2022-037-5-006> (дата звернення: 27.02.2024).
- Кучерук, О. А., Башманівська, Л. А., Шурхно Н. Ф. (2023). Сучасні підходи до оцінювання навчальних досягнень учнів ліцеїв: лінгводидактичний аспект. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. doi: 10.34142/2312-1548.2023.60.16 (дата звернення: 17.02.2024).
- Радкевич, О. (2022). Електронне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти. *Professional Pedagogics*. Т. 1. № 24. С. 323–327 doi: 10.32835/2707-3092.2022.24.323-327 (дата звернення: 23.02.2024).
- Holovko, S. H., Zhuk Y. O., Naumenko, S. O. (2023). The peculiarities of organising the assessment of students' distance learning outcomes under martial law. *Information Technologies and Learning Tools*. Vol. № 5 (97). Pp. 35–54. doi: 10.33407/itlt.v97i5.5388 (Accessed: 24.01.2024).
- Лунячек, В. Е. (2013). Сучасна освіта Китаю: проблеми і перспективи розвитку. *Постметодика*. № 1. С. 47–54.
- Лунячек, В. Е. (2015). Педагогічний менеджмент: навчальний посібник. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр». 512 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/Vadym-Luniachek/publication/327933223_Pedmenedzment/links/5bb0f49e299b13e60585533/Pedmenedzment.pdf (дата звернення: 08.02.2024).
- Лунячек, В. Е. (2017). Освіта Фінляндії: досвід для адаптивного управління. *Адаптивне управління: теорія і практика*. № 2 (1). URL: http://am.eor.by/images/adapt/Vol.2/17_am_02_lunyachek.pdf (дата звернення: 10.02.2024).
- Department for Education. GCSE (factsheet for parents). URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5cd2ea00e5274a3fd33baa6f/GCSE_factsheet_for_parents_final_.pdf (Accessed: 27.02.2024).
- NUFFIC. URL: <https://www.nuffic.nl/en/education-systems/united-kingdom-england-wales-and-northern-ireland/grades-and-study-results> (Accessed: 20.02.2024).
- England: implementing formative assessment in a high stakes environment. URL: <https://www.oecd.org/education/ceeri/34260371.pdf> (Accessed: 15.01.2024).
- Professional Development. URL: <https://www.profdevelopment.com.ua/> (Accessed: 15.01.2024).
- School improvement in London: a global perspective. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED565743.pdf> (Accessed: 15.02.2024).
- Assessment for Children's Learning: A new future for primary education. (2022). URL: <https://www.icafe.org.uk/reports-and-research/reports/2/view> (Accessed: 10.02.2024).
- National Assessment Program. URL: <https://www.education.gov.au/national-assessment-program> (Accessed: 12.02.2024).
- Assessment in Australian schools: Current practice and trends. (2004). URL: https://research-repository.griffith.edu.au/bitstream/handle/10072/5081/27513_1.pdf?sequence=1 (Accessed: 14.01.2024).
- Santiago, Paulo, Donaldson, Graham, Herman, Joan, Shewbridge, Claire. (2011). OECD Reviews of Evaluation and Assessment in Education Australia. URL: <https://www.oecd.org/australia/48519807.pdf> (Accessed: 05.02.2024).
- Alice Springs (Mparntwe) Education Declaration by the Council of Australian Governments Education Council. Education Council Secretariat. (2019). December. URL: <http://www.educationcouncil.edu.au/> (Accessed: 15.02.2024).
- Federation University. URL: <https://federation.edu.au/staff/learning-and-teaching/teaching-practice/assessment/types-of-assessment> (Accessed: 05.01.2024).

REFERENCES

Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia instytutsinoho audytu zakladiv zahalnoi serednoi osvity [On Approval of the Procedure for Conducting Institutional Audit of General Secondary Education Institutions]: nakaz MON Ukrainy vid 09.01.2019 № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19#Text> (data zvernennia: 15.02.2024). [in Ukrainian].

Liutko, O., Zyl, V. (2021). Filosofiia otsiniuvannia navchalnykh dosiahnen zdobuvachiv osvity v konteksti kompetentnisnoho pidkhodu [Philosophy of evaluation of educational achievements of pupils in the context of competence approach]. *Nova pedahohichna dumka*. № 3 (107). S. 31–36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2021_3_8 (data zvernennia: 20.02.2024). [in Ukrainian].

Ivasiv, O. (2020). Model ekspertnoho otsiniuvannia proiektnoi diialnosti u zakladi zahalnoi serednoi osvity [Model of expert evaluation of project activity in a general secondary education institution]. *Adaptivne upravlinnia: teoriia i praktyka. Serii «Pedahohika»*. Vyp. 10 (19). URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-10\(19\)-12](https://doi.org/10.33296/2707-0255-10(19)-12) (data zvernennia: 22.02.2024). [in Ukrainian].

Bohdanets-Biloskalenko, N., Fidevych, O. (2022). Formuvalne otsiniuvannia u konteksti bahatomovnoi osvity [Formative assessment in the context of multilingual education]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*. № 1. S. 30–39. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-1-30-39> (data zvernennia: 05.02.2024). [in Ukrainian].

Hulai, O., Shemet, V. (2023). Formative assessment as a modern educational trend. *Actual Problems in the System of Education: General Secondary Education Institution – Pre-University Training – Higher Education Institution*. № 3. Pp. 251–257. Available at: <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.17703> (Accessed: 07.02.2024). [in English].

Vitiuk, V. (2023). Otsiniuvannia navchalnykh

dosiahnen zdobuvachiv pochatkovoї osvity v systemi osvitnoho protsesu novoi ukrainskoi shkoly [Evaluation of the learning achievements of the primary school pupils in the educational process of the New Ukrainian School]. *Acta Paedagogica Volyniensis*. № 1. S. 59–69. URL: <https://doi.org/10.32782/apv/2023.1.9> (data zvernennia: 11.02.2024). [in Ukrainian].

Mykhailenko, L. (2022). Suchasni pidkhody do vprovadzhennia formuvalnoho otsiniuvannia na urokakh matematyky [Modern approaches to implementing formative assessment in teaching mathematics]. *Fizyko-matematychna osvita*. T. 37. № 5. S. 43–49. URL: <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2022-037-5-006> (data zvernennia: 27.02.2024). [in Ukrainian].

Kucheruk, O. A., Bashmanivska, L. A., Shurkhen N. F. (2023). Suchasni pidkhody do otsiniuvannia navchalnykh dosiahnen uchniv litseiv: lnhvodydaktychnyi aspekt [Modern approaches to the assessment of learning outcomes of lyceum students: linguodidactic aspect]. *Zasoby navchalnoi ta naukovo-doslidnoi roboty*. doi: 10.34142/2312-1548.2023.60.16 (data zvernennia: 17.02.2024). [in Ukrainian].

Radkevych, O. (2022). Elektronne otsiniuvannia rezultativ navchannia zdobuvachiv osvity [Electronic assessment of students' learning outcomes]. *Professional Pedagogics*. T. 1. № 24. S. 323–327. doi: 10.32835/2707-3092.2022.24.323-327 (data zvernennia: 23.02.2024). [in Ukrainian].

Holovko, S. H., Zhuk Y. O., Naumenko, S. O. (2023). The peculiarities of organising the assessment of students distance learning outcomes under martial law. *Information Technologies and Learning Tools*. Vol. 97. № 5. Pp. 35–54. doi: 10.33407/itl.v97i5.5388 (Accessed: 24.01.2024). [in English].

Luniachek, V. E. (2013). Suchasna osvita Kytaiu: problemy i perspektyvy rozvytku [Modern education in China: problems and prospects for development]. *Postmetodyka*. № 1. S. 47–54. [in Ukrainian].

Luniachek, V. E. (2015). Pedagogichnyi menedzhment [Educational management]: navchalnyi posibnyk. Kharkiv: Vyd-vo KharRI NADU «Mahistr». 512 s. URL: https://www.researchgate.net/profile/Vadym-Luniachek/publication/327933223_Pedmenedzhment/links/5bb0f49e299bf13e60585533/Pedmenedzhment.pdf (data zvernennia: 08.02.2024). [in Ukrainian].

Luniachek, V. E. (2017). Osvita Finliandii: dosvid dlia adaptivnoho upravlinnia [Finnish education: experience for adaptive management]. *Adaptivne upravlinnia:*

teoriia i praktyka. № 2 (1). URL: http://am.eor.by/images/adapt/Vol.2/17_am_02_lunyachek.pdf (data zvernennia: 10.02.2024). [in Ukrainian].

Department for Education. GCSE (factsheet for parents). Available at: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5cd2ea00e5274a3fd33baa6f/GCSE_factsheet_for_parents_final_.pdf (Accessed: 27.02.2024). [in English].

NUFFIC. Available at: <https://www.nuffic.nl/en/education-systems/united-kingdom-england-wales-and-northern-ireland/grades-and-study-results> (Accessed: 20.02.2024). [in English].

England: implementing formative assessment in a high stakes environment. Available at: <https://www.oecd.org/education/ceeri/34260371.pdf> (Accessed: 15.01.2024). [in English].

Professional Development. Available at: <https://www.profdevelopment.com.ua/> (Accessed: 15.01.2024). [in English].

School improvement in London: a global perspective. Available at: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED565743.pdf> (Accessed: 15.02.2024). [in English].

Assessment for Children's Learning: A new future for primary education (2022). Available at: <https://www.icaape.org.uk/reports-and-research/reports/2/view> (Accessed: 10.02.2024). [in English].

National Assessment Program. Available at: <https://www.education.gov.au/national-assessment-program> (Accessed: 12.02.2024). [in English].

Assessment in Australian schools: Current practice and trends. (2004). Available at: https://research-repository.griffith.edu.au/bitstream/handle/10072/5081/27513_1.pdf?sequence=1 (Accessed: 14.01.2024). [in English].

Santiago, Paulo, Donaldson, Graham, Herman, Joan, Shewbridge, Claire. (2011). Reviews of Evaluation and Assessment in Education Australia (OECD). Available at: <https://www.oecd.org/australia/48519807.pdf> (Accessed: 05.02.2024). [in English].

Alice Springs (Mparntwe) Education Declaration by the Council of Australian Governments Education Council. Education Council Secretariat. (2019). December. Available at: <http://www.educationcouncil.edu.au/> (Accessed: 15.02.2024). [in English].

Federation University. Available at: <https://federation.edu.au/staff/learning-and-teaching/teaching-practice/assessment/types-of-assessment> (Accessed: 05.01.2024). [in English].

Дата надходження до редакції: 28.02.2024